

УДК 338:655

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ПРЯМОГО ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В СТРУКТУРИ ВИДАВНИЧО-ПОЛІГРАФІЧНОГО КОМПЛЕКСУ

І.І. Малярчук

Розглядається світовий досвід здійснення зовнішньоекономічної діяльності, аналізується стан прямого іноземного інвестування в економіку України та підприємства видавничо-поліграфічного комплексу. Названо й охарактеризовано основні напрямки вдосконалення механізму прямого іноземного інвестування у структури видавничо-поліграфічного комплексу України.

Рассматривается мировой опыт проведения внешнеэкономической деятельности, анализируется состояние прямого иностранного инвестирования в экономику Украины и предприятия издательско-полиграфического комплекса. Названо и охарактеризовано основные направления усовершенствования механизма прямого иностранного инвестирования в структуры издательско-полиграфического комплекса Украины.

Одним з найважливіших чинників, які визначають успішне здійснення господарської реформи, є докорінна перебудова зовнішньоекономічного механізму як способу забезпечення більш плавної інтеграції України в систему міжнародного економічного співробітництва. Світовий досвід здійснення зовнішньоекономічної діяльності дозволив виявити такі її форми: експортно-імпортне співробітництво; ліцензування; пряме іноземне інвестування; міжнародний лізинг; формування багатонаціональних корпорацій і транснаціональних компаній; створення міжнародних фінансово-промислових груп.

Найбільш поширеною формою зовнішньоекономічної діяльності в Україні є пряме іноземне інвестування, яке передбачає створення підприємств з іноземними інвестиціями. Згідно з чинним законодавством, підприємством з іноземними інвестиціями вважається таке, у статутному фонді якого закордонні вкладення становлять не менше 10%.

На початок 1994 року в Україні зареєстровано 1345 підприємств з іноземними інвестиціями з обсягом іноземних вкладень 174022 тис. доларів США. Протягом чотирьох років кількість підприємств з іноземним капіталом зросла майже в п'ятеро і склала на початок 1998 року 6535 з обсягом інвестицій 2053819 тис. доларів США [1, № 5].

Основна маса іноземного капіталу в Україні залучається через механізм спільного підприємництва. Зокрема, близько 70% підприємств з іноземними інвестиціями припадає на спільні. У деяких регіонах цей показник вищий. Так, на Львівщині на початок 1998 року створено 719 структур з іноземною часткою в статутному капіталі. Обсяг інвестицій у створенні підприємств становив 72923,88 тис.доларів США, з яких 77,1% вкладено у 626 спільних підприємств.

Пряме іноземне інвестування поширилося й на структури видавничо-поліграфічного комплексу. Поліграфічна галузь Львівщини наприкінці 1997 року налічувала 11 підприємств з іноземними інвестиціями, серед яких 10 — спільні. Обсяг іноземного капіталу, як свідчать дані Львівоблстатуправління, склав 75,09 тис.доларів США, що більше ніж у два рази порівняно з попереднім періодом.

Ріст іноземних капіталовкладень в економіку України, безперечно, вказує на деяке зниження упередженості зарубіжних партнерів до нашої держави. Однак обсяги внесених іноземних інвестицій у структури видавничо-поліграфічного комплексу, як і в інші галузі народного господарства, є незначним порівняно з потрібними й прогнозованими. Тому для активізації припливу іноземного капіталу в економіку України, і видавничо-поліграфічного комплексу зокрема, необхідне вдосконалення механізму прямого іноземного інвестування, яке включає: лібералізацію економічного режиму та реформування тієї сфери законодавства, яка визначає питання іноземного інвестування; дерегуляцію економіки; прискорення приватизаційних процесів і розвитку фондового ринку; формування організаційного механізму залучення іноземних інвестицій; динамічний розвиток інфраструктурних систем.

Слід зазначити, що світовий ринок інвестицій чутливо реагує на заходи щодо лібералізації та стабілізації економічних засад інвестиційної діяльності. Звідси випливає, що необхідною умовою для інтенсивного іноземного капіталовкладення є фінансова стабільність, яка б урівноважила інфляційні процеси, динаміку валютних курсів і стан фінансового ринку. Важливим при цьому є вироблення такої законодавчої й нормативної бази, яка б регулювала весь комплекс відносин між інвестором і державою. Сьогодні в Україні зовнішньоекономічну діяльність визначають 65 нормативно-законодавчих актів, які до того ж постійно змінюються. Громіздкість правової бази, її нестабільність і ряд інших негативних явищ у фінансовому середовищі країни призвели до того, що в 1995 році з України вилучено 14,9 млн.доларів США раніше введеного капіталу, у 1996 році — 55,4 млн.доларів США, а в 1997 році — 133,8 млн.доларів США. За рівнем політичного й економічного ризику Україна займає 135 місце серед 178 країн світу [2, № 2]. Це вказує на необхідність урегулювання в законодавчому порядку страхування ризиків у період інвестиційної діяльності, створення Фонду державних гарантій на основі заставної системи, забезпечення умов виходу на міжнародні страхові ринки й активізації діяльності, яка пов'язана з приєднанням України до міжнародних конвенцій страхування інвестицій та захисту інвесторів [1, № 6].

Удосконалення механізму прямого іноземного інвестування передбачає дерегуляцію економіки в означенні спрощення процедур реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності, отримання дозволів і ліцензій, переходу на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку й нарахування амортизації, вдосконалення системи взаємовідносин з органами державної влади та місцевого самоврядування. Основним принципом у процесі досягнення цієї мети має стати відмова від будь-яких спроб використання адміністративних важелів для втручання у виробничо-господарську діяльність підприємств з іноземними інвестиціями. Для прискорення процесів приватизації урядом України передбачено до кінця 1998 року перетворити більшість державних підприємств у відкриті акціонерні товариства, перевести їх у режим корпоративного управління і господарювання. Разом з тим планується розширити можливості становлення і розвитку фондового ринку, а саме створення венчурних фондів, лізингових, страхових компаній тощо.

Формування організаційного механізму залучення іноземних інвестицій в економіку України пов'язане із створенням таких правових структур, які б могли надавати конкретну допомогу іноземному інвестору. На даний час найвищою ланкою цього механізму є Консультативна Рада при Президентові України з питань іноземного інвестування, яка співпрацює з Палатою незалежних експертів при Президентові України з питань інвестицій, Центром моніторингу інвестиційного клімату та Українським агенством сприяння іноземним інвестиціям. Для уникнення бюрократичних проблем у здійсненні прямих зарубіжних капіталовкладень необхідним є якісне оновлення державного управління зовнішньоекономічною діяльністю.

Значною перешкодою у проведенні іноземного інвестування є низький рівень розвитку інфраструктурних систем (транспорт, зв'язку, інформатики тощо). Назріла потреба у здійсненні програми інформатизації, яка б включала розробку системи заходів по створенню сприятливого інформаційного середовища в зовнішньоекономічній, інвестиційній сферах з перспективою інтегрування у загальну систему інформаційного забезпечення управління економікою.

Таким чином, механізм вітчизняного прямого іноземного інвестування потребує значних перетворень. Розраховувати на ріст іноземних капіталовкладень можливо лише за умови створення сприятливого інвестиційного клімату з його прогнозованою й стабільною податковою політикою, незмінністю законодавства, надійними гарантіями захисту зарубіжних інвестицій.

1. Welcome. 1998. № 5. С. 40; № 6. С. 26. 2. Економіст. 1998. №2. С.43.